

חוק ההתיישנות, תשי"ח-1958
תוכן עניינים

	פרק ראשון: עיקרי ההתיישנות	
109	הגדרות	סעיף 1
109	טענת התיישנות	סעיף 2
109	הזמן לטענת התיישנות	סעיף 3
109	תביעה שכנגד וקיצוז	סעיף 4
	פרק שני: תקופת התיישנות	
109	הזמן להתיישנות	סעיף 5
109	תחילת ההתיישנות	סעיף 6
109	השעיית מרוץ תקופת ההתיישנות עקב התנהגות פסולה של הנתבע	סעיף 7
109	התיישנות שלא מדעת	סעיף 8
109	הודאה בקיום זכות	סעיף 9
	פרק שלישי: חישוב תקופת ההתיישנות	
109	קטינות	סעיף 10
109	ליקוי נפשי או שכלי	סעיף 11
109	יחסי אפוטרופסות	סעיף 12
109	נישואין	סעיף 13
109	שהות מחוץ לישראל	סעיף 14
110	תובענה שנדחתה	סעיף 15
110	עיכוב של תקופת ההתיישנות – חרבות ברזל	סעיף 15א
110	תקופת ההתיישנות לאחר עיכוב	סעיף 16
110	סגירת בית משפט	סעיף 17
110	תסיבת הזכות אינה משפיעה	סעיף 18
111	תביעה בשל תקיפה מינית או התעללות	סעיף 18א
111	תביעה נגד מי שהוגש נגדו כתב אישום בעבירת התעללות בקטין או בעבירת מין	סעיף 18ב
	פרק רביעי: הוראות שונות	
111	תקופת התיישנות מוסכמת	סעיף 19
111	הזכות ליפרע משעבוד	סעיף 20
112	התיישנות פסק דין	סעיף 21
112	תיקון חוק הקרקעות העותמני	סעיף 22
112	תיקון פקודת הקרקעות (סידור זכות הקניין)	סעיף 23
112	תיקון פקודת הנזיקין האזרחיים	סעיף 24
112	תיקון פקודת השטרות	סעיף 25
112	ביטולים	סעיף 26
112	דינים שמורים	סעיף 27
112	דין המדינה	סעיף 28
112	הוראות מעבר	סעיף 29
113	ביצוע ותקנות	סעיף 30

פרק ראשון: עיקרי ההתיישנות

1. הגדרות – בחוק זה –
"בית משפט" – כל רשות שיפוטית או בורר, ולמעט בית דין דתי;
"תובענה" – הליך אזרחי לפני בית משפט;
"מקרקעין" – קרקע מכל סוג וכל זכות או טובת הנאה בקרקע וכל דבר המחובר לקרקע חיבור קבע וכל זכות או טובת הנאה הטעונים רישום בספרי האחוזה.
2. טענת התיישנות תביעה לקיום זכות כל שהיא נתונה להתיישנות, ואם הוגשה תובענה על תביעה שהתיישנה וטען הנתבע טענת התיישנות, לא יזדקק בית המשפט לתובענה, אך אין בהתיישנות בלבד כדי לבטל את הזכות גופה.
3. הזמן לתענת התיישנות אין נזקקים לטענת התיישנות אם לא טען הנתבע טענה זו בהזדמנות הראשונה לאחר הגשת התובענה.
4. תביעה ושכנגד וקיצוז ותביעה שלא התיישנה או שהתיישנה אך לא נטענה נגדה טענת התיישנות, לא תישמע טענת התיישנות נגד קיצוז באותה תובענה ולא נגד תביעה שכנגד, כשהיא והתביעה שבאותה תובענה נושאן אחד או כשהן נובעות מאותן נסיבות.

פרק שני: תקופת התיישנות

5. הזמן להתיישנות התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן – תקופת ההתיישנות) היא –
(1) בשאינו מקרקעין – שבע שנים;
(2) במקרקעין – חמש עשרה שנה; ואם נרשמו בספרי האחוזה לאחר סידור זכות קנין לפי פקודת הקרקעות (סידור זכות הקנין) – עשרים וחמש שנה.
6. תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה.
7. מרוץ תקופת ההתיישנות של תביעה יושעה כל עוד נמנע התובע מלהגיש תובענה בשל כך שהנתבע, או מי מטעמו, מטעה ביודעין את התובע, מפעיל נגדו כוח, מאיים עליו או מנצל את מצוקתו; לעניין זה, "הטעה" – לרבות בדרך של אי-גילוי ביודעין של עובדה מהעובדות המהוות את עילת התובענה.
8. נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה.
9. הודאה בקיום זכות הודאה בנתבע, בכתב או בפני בית משפט, בין בתוך תקופת ההתיישנות ובין לאחריה, בקיום זכות התובע, תתחיל תקופת ההתיישנות מיום ההודאה; ומעשה שיש בו משום ביצוע מקצת הזכות, דינו כהודאה לענין סעיף זה.
בסעיף זה, "הודאה" – למעט הודאה שהיה עמה טיעון התיישנות.

פרק שלישי: חישוב תקופת ההתיישנות

10. קטינות בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו עדיין לא מלאו לתובע שמונה עשרה שנה.
11. ליקוי נפשי או שכלי לעניינו מחמת ליקוי נפשי או שכלי, זמני או קבוע, ולא היה עליו אפטרופוס; היה עליו אפטרופוס, לא יבוא במנין הזמן שבו טרם נודעו לאפטרופוס העובדות המהוות את עילת התובענה.
12. יחסי אפטרופוסות בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו היה התובע אפטרופוס של הנתבע או נתון לאפטרופוסות.
13. נישואין בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו היו בעלי הדין נשואים זה לזה; בנישואין שהוכרזו כדין בטלים מעיקרא או שהופקעו כדין, יראו את בעלי הדין לענין סעיף זה, כאילו היו נשואים זה לזה עד יום ההכרזה או עד יום ההפקעה.
14. שהות לישראל בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו נמצא אחד מבעלי הדין בשטח מדינה, שמחמת התנאים שהיה נתון בהם שם או מחמת היחסים שהיו שוררים בין אותה מדינה לבין מדינת ישראל לא יכול היה, הוא או בעל דינו, לקיים את הבירור המשפטי.

בסעיף זה –

”שטח מדינה” – לרבות כל ארץ חסות וכל שטח התפוס למעשה בידי מדינה ;
”בעל דין” – לגבי נכס המוקנה לאפוטרופוס על נכסי נפקדים, לאפוטרופוס על נכסי גרמנים או לממונה על רכוש האויב – מי שהיה בעל הנכס האמור ערב ההקנייה, ולגבי נכס שבניהולו של האפוטרופוס הכללי – בעל הנכס.

15. תובענה שנדחתה
- הוגשה תובענה לפני בית משפט, לרבות בית דין דתי, והתובענה נדחתה באופן שלא נבצר מן התובע להגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה, לא יבוא במנין תקופת ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה.
- 15א. (א) בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה בשאינו מקרקעין, שערב תחילתו של חוק ההתיישנות (תיקון מס' 8 – חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 (בסעיף זה – תיקון מס' 8) לא הסתיימה – לא תבוא במנין התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024).
- (ב) בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה במקרקעין, שתקופת ההתיישנות שלה הייתה מסתיימת, על פי הדין החל ערב תיקון מס' 8, בתקופה שמיום תחילתו של תיקון מס' 8 ועד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024) – לא תבוא במנין התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024).
- (ג) הסתיימה תקופת ההתיישנות של תביעה, בין במקרקעין ובין בשאינו מקרקעין, בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד ערב תחילתו של תיקון מס' 8 – יראו את תקופת ההתיישנות כאילו טרם הסתיימה, ולא תבוא במנין התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024).
- (ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), בית המשפט רשאי לקבוע כי הוראות אותו סעיף קטן לא יחולו על תביעה שהתיישנה ערב תחילתו של תיקון מס' 8, מטעמים מיוחדים שיירשמו ; בהחלטתו ישקול בית המשפט, בין השאר, אם חל שינוי לרעה במצבו של הנתבע בשל חלוף תקופת ההתיישנות בהתאם לדין ערב תחילתו של תיקון מס' 8.
- (ה) הוראות סעיף זה יחולו גם לעניין תקופת ההתיישנות בתביעה שנקבעה בחיקוק אחר, למעט בהוראה מהוראות אלה :
- (1) סעיף 15 לחוק התובלה האווירית, התש"ס-1980 ;
 - (2) תקנות 6 ו-6א לתקנות האג בעניין שטרי מטען המובאות בסעיף III לתוספת לפקודת הובלת טובין בים ;
 - (3) סעיף 23 לחוק האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן, התשס"ד-2004 ;
 - (4) סעיף 5א(3) לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952 ;
 - (5) סעיף 75 לחוק הספנות (ימאים), התשל"ג-1973 ;
 - (6) סעיף 39(ב) בתוספת לחוק המכר (מכר טובין בין-לאומי), התש"ס-1999 ;
 - (7) סעיף 154(ב) לפקודת המכס.
16. תקופת ההתיישנות לאחר עיכוב
- נתעכב מנין תקופת ההתיישנות כאמור בסעיפים 10 ו-12 עד 15, לא תסתיים התקופה לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום שבו חדל העיכוב ; נתעכב מנין התקופה כאמור בסעיף 11 – לא תסתיים לפני שעברו לפחות שנתיים מן היום שבו חדל העיכוב.
17. סגירת בית משפט
- נבצר מן התובע בשנה האחרונה של תקופת ההתיישנות להגיש את התובענה מפני שנסגר בית המשפט המוסמך לדון בה, לא תסתיים תקופת ההתיישנות לפני שעברה שנה מן היום שבו חזר ונפתח בית המשפט.
18. תסיבת הזכות אינה משפיעה
- לענין חישוב תקופת ההתיישנות אין נפקא מינה אם הזכות נתבעת על ידי הזכאי המקורי או על ידי חליפו או אם הזכות נתבעת נגד החייב המקורי או נגד חליפו, ובלבד שאם נסבה הזכות בדרך ירושה, לא תסתיים תקופת ההתיישנות לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום שבו נסבה הזכות.

תביעה בשל תקיפה מינית או התעללות	18א. (א)	בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה בתובענה שהגיש נפגע בשל מעשה כמפורט להלן, לא יבוא במניין הזמן שבו טרם מלאו לנפגע 28 שנים:
	(1)	תקיפה מינית שבוצעה בנפגע בהיותו קטין;
	(2)	התעללות שבוצעה בנפגע בהיותו קטין בידי פוגע שהוא בן משפחתו או אדם שהיה אחראי עליו;
	(3)	תקיפה מינית שבוצעה בנפגע בהיותו בגיר אך בטרם מלאו לו 21 שנים, תוך ניצול יחסי אמון, תלות, טיפול או מרות או בידי פוגע שהוא בן משפחתו.
	(1א)	הוראות סעיף 41 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] לא יחולו בתובענה כאמור בסעיף קטן (א) שהוגשה לאחר שמלאו לנפגע 28 שנים והנתבע אינו הפוגע בנפגע, בן משפחתו או אדם שהיה אחראי עליו.
	(ב)	בסעיף זה – "בן משפחה" –
	(1)	הורה, בן זוגו של הורה אף אם אינו נשוי לו, סב או סבתא;
	(2)	מי שמלאו לו 15 שנים והוא אחד מאלה: אח או אחות, אח או אחות חורגים, דוד או דודה, גיס או גיסה;
	(3)	אומן, בן זוגו של אומן אף אם אינו נשוי לו, אביו או אמו של אומן;
	(4)	מי שמלאו לו 15 שנים והוא אחד מאלה: בנו או בתו של אומן ובן זוגו של כל אחד מאלה, אחיו או אחותו של אומן ובן זוגו של כל אחד מאלה;
		"אומן" – אב או אם במשפחת אומנה כהגדרתה בחוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016, או במשפחת אומנה אחרת שאישר משרד הרווחה והשירותים החברתיים;
		"אחראי על קטין" –
	(1)	מי שעליו האחריות לצורכי מחייתו, לבריאותו, לחינוכו או לשלומו של קטין – מכוח דין, החלטה שיפוטית, חוזה מפורש או מכללא, או מי שעליו האחריות כאמור לקטין מחמת מעשה כשר או אסור שלו;
	(2)	מי שהקטין מתגורר עמו או נמצא עמו דרך קבע, ומלאו לו 18 שנים, ובלבד שקיימים ביניהם יחסי תלות או מרות.
	(ג) (בוטל)	
תביעה נגד מי שהוגש נגדו כתב אישום בעבירת התעללות בקטין או בעבירת מין	18ב.	תקופת ההתיישנות של תביעה בתובענה שהגיש נפגע, בשל עובדות המהוות עבירה כמפורט להלן שבוצעה בו, נגד הפוגע בו שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור, לא תסתיים לפני שעברה שנה מהיום שבו פסק הדין בהליך הפלילי הפך לחלוט:
	(1)	עבירת התעללות לפי סעיף 368 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בסעיף זה – חוק העונשין), שבוצעה בקטין בידי האחראי עליו; בסעיף זה, "אחראי על קטין" – כהגדרתו בסעיף 18א(ב);
	(2)	עבירה לפי סעיפים 345, 346(א), 348(א), (ב), (ג) או (ד), ו-351 לחוק העונשין, או לפי סעיף 75 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.
		פרק רביעי: הוראות שונות
תקופת התיישנות מוסכמת	19.	רשאים בעלי הדין להסכים, בחוזה נפרד בכתב, על תקופת התיישנות ארוכה מן הקבועה בחוק זה, ובתביעה שענינה אינו מקרקעין – גם על תקופת התיישנות קצרה מן הקבועה בחוק זה, ובלבד שלא תקצר מששה חדשים.
הזכות ליפרע משעבוד	20.	נושה שיש לו על חובו ערבון, משכנתה, משכון או שעבוד כיוצא באלה, אין בהתיישנות כדי לפגוע בזכותו ליפרע מן השעבוד.

21.	התיישנות פסק דין	פסק דין בתובענה שעברר עליו עשרים וחמש שנה בלי שהזכאי לפיו עשה פעולה כל שהיא כדי לבצעו, רשאי החייב לטעון טענת התיישנות; ואולם פסק דין בתובענה שלפי תכנו אינו טעון ביצוע אינו נתון להתיישנות.
22.	תיקון הקרקעות העותמני חוק	בסעיפים 20 ו-78 לחוק הקרקעות העותמני תבוא במקום התקופה הקבועה בהם תקופת חמש עשרה שנה, ולגבי מקרקעין שנרשמו בספרי האחוזה לאחר סידור זכות הקנין לפי פקודת הקרקעות (סידור זכות הקנין) – תקופת עשרים וחמש שנים, ואולם לגבי אדם שהחל בהחזקת מקרקעין לאחר יום כ"ד באדר א' תש"ג (1 במרס 1943), לא יבואו במנין חישוב התקופה חמש שנים המתחילות מיום תחילת חוק זה; ובמקום הטעמים החוקיים לעיכוב תקופת ההתיישנות האמורים בסעיף 20 לחוק האמור, יחולו הוראות חוק זה לחישוב תקופת ההתיישנות.
23.	תיקון הקרקעות (סידור זכות הקנין) פקודת (סידור	בפקודת הקרקעות (סידור זכות הקנין) –
		(1) הסעיפים 52 ו-53 – בטלים;
		(2) בסעיף 55, במקום איזכור סעיף 1663 של המגילה, יבוא איזכור חוק זה.
24.	תיקון הנזיקין האזרחיים פקודת הנזיקין האזרחיים	בפקודת הנזיקין האזרחיים, 1944 –
		(1) סעיף 68, 68ב, 68ג, 68ד, ו-71א – בטלים;
		(2) בסעיף 68א, ברישה, במקום המלים "לענין תקופת ההתיישנות" יבואו המלים "לענין תקופת ההתיישנות בתובענה על נזיקין אזרחיים", ובכל מקום באותו סעיף במקום המלה "תביעה" תבוא המלה "תובענה".
25.	תיקון השטרות פקודת	בפקודת השטרות, בסעיף 96, בסעיף קטן (א), במקום המלים "חמש שנים", יבואו המלים "שבע שנים" ובמקום המלים "שנה אחת" תבוא המלה "שנתיים".
26.	ביטולים	בטלים –
		(1) סעיפים 1660, 1662 עד 1672 ו-1674 למגילה;
		(2) סעיפים 276 עד 282 לחוק הסחר הימי העותמני מיום 20 באוגוסט 1863;
		(3) סעיפים 65 ו-68 לחוק המסחרי העותמני משנת 1850;
		(4) סעיפים 143-147 לחוק הזמני על ההוצאה לפועל העותמני מיום 11 במאי 1914;
		(5) סעיף 10 לחוק זכות יוצרים, 1911;
		(6) פקודת ההתיישנות (אויבים ושבוים מלחמה), 1946;
		(7) סעיף 12(4) לפקודת מסילות הברזל הממשלתיות 1936;
		(8) סעיף 11 לחוק בנק הדואר, תשי"א-1951.
27.	דינים שמורים	אין חוק זה בא לפגוע בתקופת ההתיישנות הקבועה לענין פלוני בדין אחר, אלא אם נאמר כך במפורש בחוק זה; ואין חוק זה בא לפגוע בכל סמכות, לפי כל דין, לדחות תובענה או לסרב למתן סעד מחמת שיהוי.
28.	דין המדינה	הוראות חוק זה יחולו גם על המדינה.
29.	הוראות מעבר	(א) תביעה שנתיישנה לפני תחילתו של חוק זה וענינה אינו מקרקעין, לא יחולו עליה ההוראות של חוק זה הקובעות תקופות ההתיישנות; אך תובענה על תביעה שנתיישנה כאמור שהיתה תלויה ועומדת ערב תחילתו של חוק זה – רשאי בית המשפט להחיל עליה כל הוראות חוק זה אף שענינה אינו מקרקעין.
		(ב) תביעה שענינה מקרקעין יחולו עליה כל הוראות חוק זה אף אם לפני תחילת חוק זה נתיישנה התביעה או נסתיימה התקופה שהיתה קבועה בסעיפים 20 ו-78 לחוק הקרקעות העותמני.
		(ג) תביעה שלא נתיישנה לפני תחילתו של חוק זה יחולו עליה כל הוראות חוק זה.
		(ד) בכל המקרים האמורים בסעיף זה לא תקצר תקופת ההתיישנות מכפי שהיתה נתונה לפני תחילת חוק זה.

שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, ובכלל זה תקנות לשם הקניית תוקף להוראות בדבר חישובן וארכן של תקופות ההתיישנות שנקבעו בהסכם בין ישראל ומדינה זרה, או באמנה בינלאומית שישראל צד לה, אף אם ההוראות באותו הסכם או באותה אמנה סוטות מהוראות חוק זה.